

Відновлювана енергетика України: щомісячний моніторинг

---

13 квітня 2021 року

Європейсько-українське енергетичне агентство

ЗМІСТ

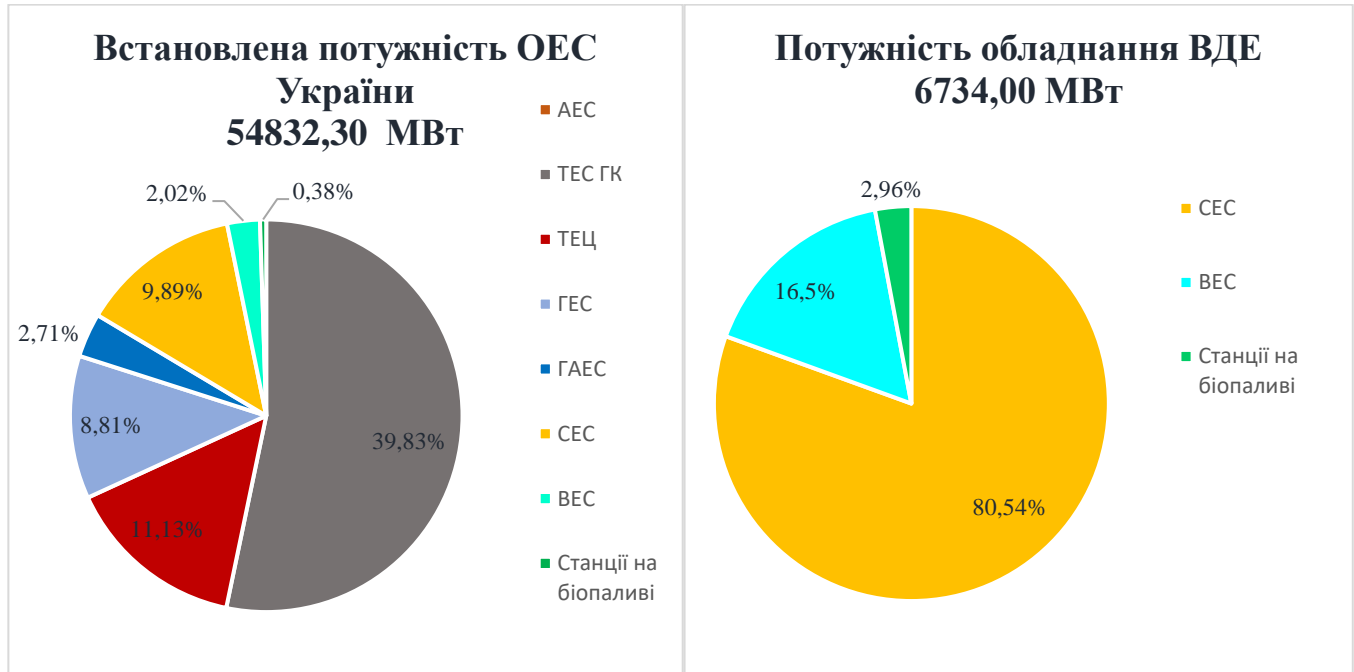
Статистика виробництва ВДЕ	3
Огляд частки ВДЕ в роботі енергосистеми за березень 2021 року	7
Інформація про обмеження генерації Укренерго за березень 2021	8
Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ	9
Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом» станом на 2 квітня 2021	12
Конституційне провадження проти ВДЕ	12
Середньозважені ціни РДН (ринок «на добу наперед») по ОЕС (об'єднана енергетична система) України за березень 2021	14
Законодавчі ініціативи за березень 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ	14

Заснована в листопаді 2009 року Європейсько-українське енергетичне агентство (ЄУЕА) як неурядова, неприбуткова організація, бізнес-асоціація перетворилася на ефективного адвоката для реалізації масивного потенціалу відновлюваної енергетики та енергоефективності України, працюючи в українському бізнес середовищі, з компаніями з різних куточків світу, урядовими структурами та іншими ключовими учасниками енергетичного ринку.

Компанії-члени ЄУЕА: Acciona, Arzinger, Beycelik-Elawan Renewable Energy LLC, CCT Energy, CES, DTEK, EMSOLT, Electrum, Elementum Energy, Eurocape, GOLAW, Guris, Green Genius, GrECo Ukraine, GSE&C, Huawei, iC consulenten, IMEPOWER, Indian Solar, IRUN Engineering, Irshanska SES, Khmelnytsky Bio Power Plant, NBT AS, Met Energy, Scatec, Schneider Electric Ukraine, Sfera, Smart Energy, Sungrow, West Solar, Terra Solar, Thermosystems, TIC Energia, Total Eren, Ukraine Power Resources, Ukrwindinvestments, Voltage Group.

Статистика виробництва ВДЕ

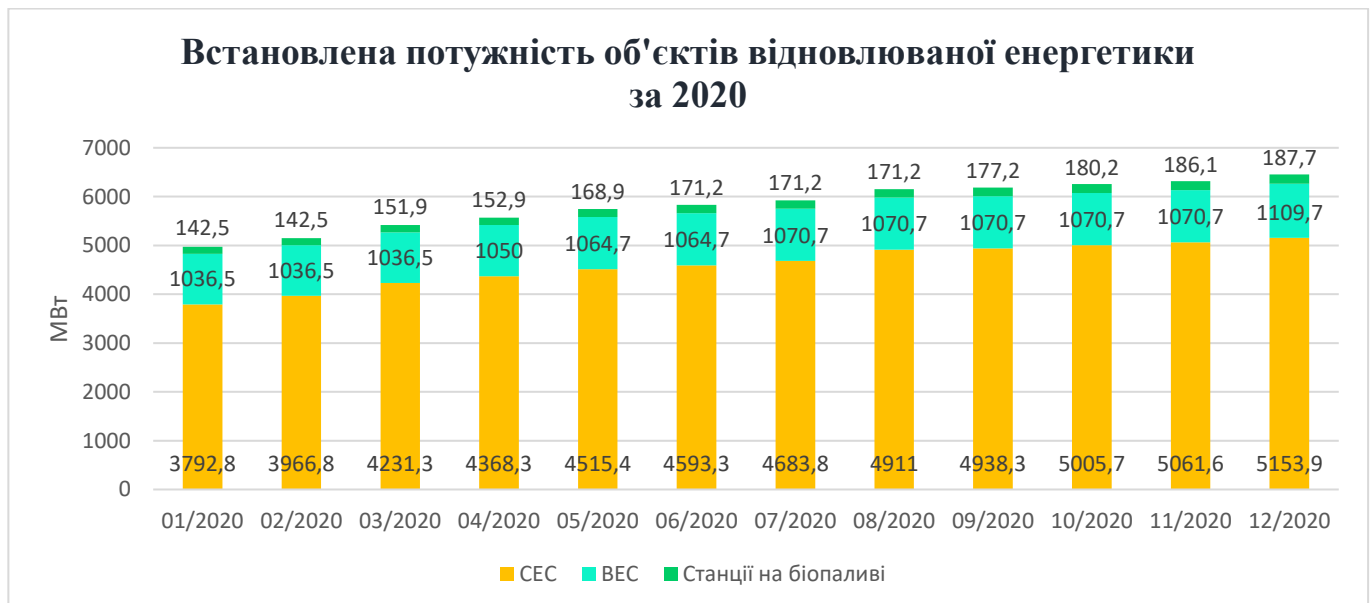
Встановлена потужність енергосистеми України станом на 9 березня 2021 року:

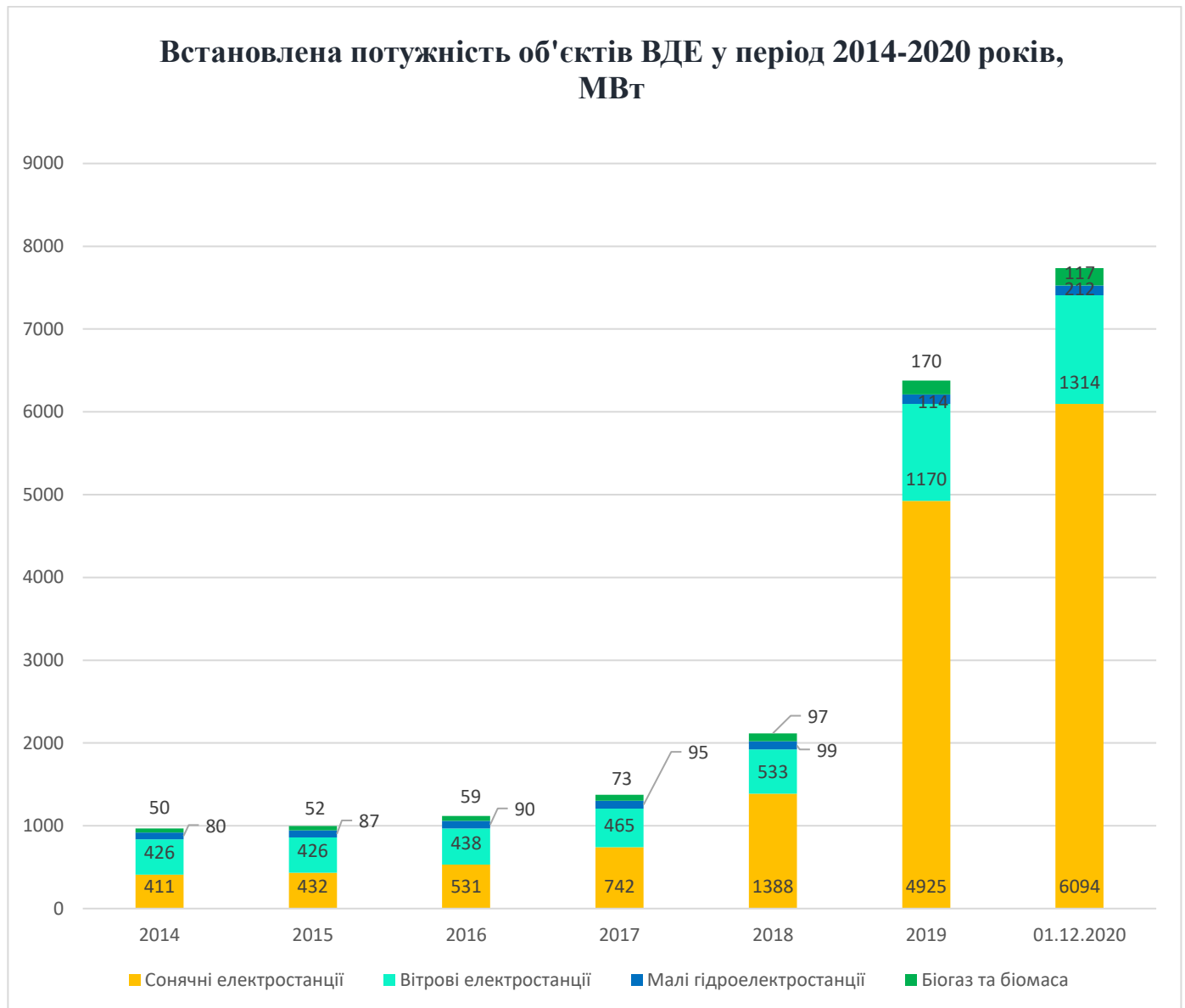
Джерело: <https://ua.energy/vstanovlena-potuzhnist-energosityemy-ukrayiny/>

Встановлена потужність енергосистеми України станом на 9 березня 2021 року за даними НЕК «Укренерго» загалом становить **54832,30 МВт**, і окремо для ВДЕ – **6734,00 МВт (12,3 %)**.

Однак, порівняно з березнем 2020 року, потужність обладнання ВДЕ зросла на **1315 МВт** у 2021 році – **24%**. Зокрема, встановлена потужність СЕС збільшилась на **1196 МВт** – **28%**, ВЕС на **74 МВт** – **7,1%**, а біопалива на **48 МВт** – **31%**.

Загальна встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики станом на 01.01.2021 складає **7737 МВт**.

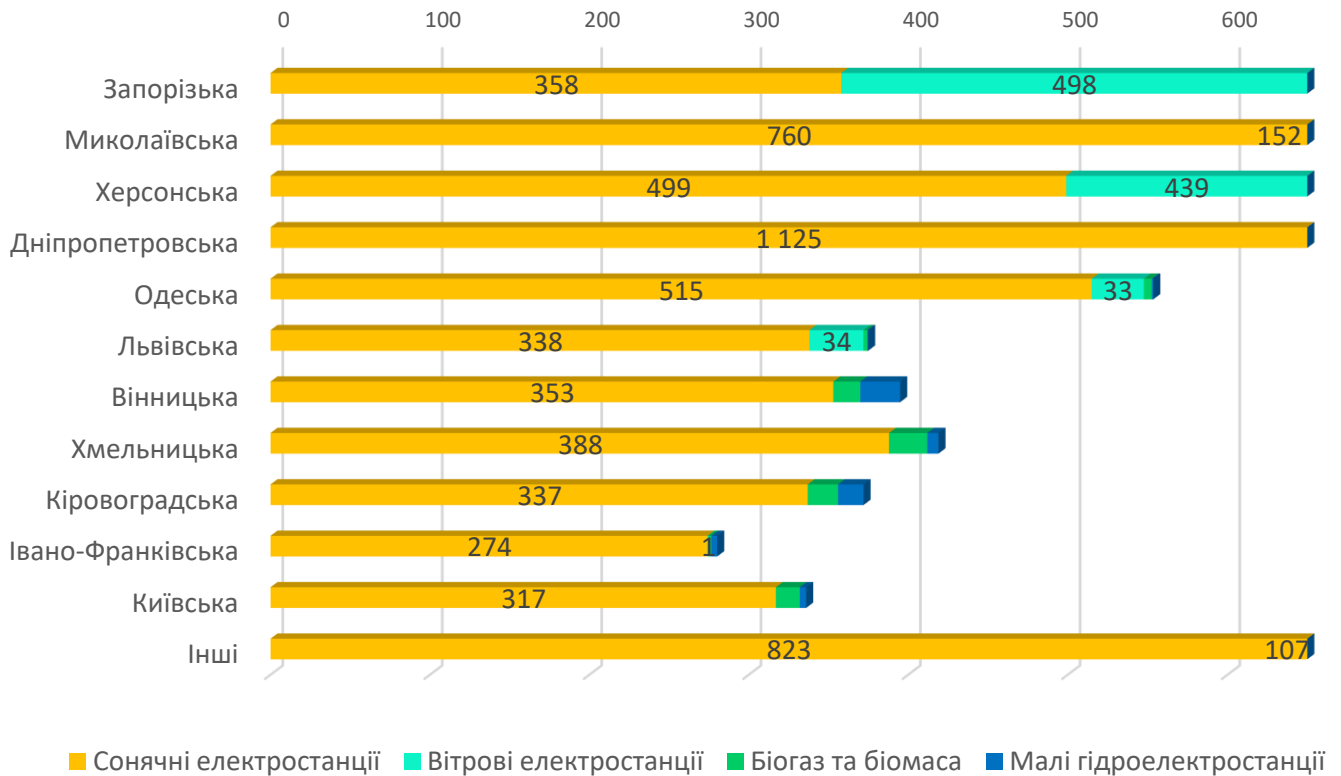

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Згідно з даними НКРЕКП загальна встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики за «зеленим» тарифом, – станом на 01.01.2021 складає **7737 МВт**.

Найбільше всього сонячних потужностей встановлено у Дніпропетровській області – 1125 МВт, у Миколаївській – 760 МВт та Одеській – 515 МВт. Запорізька та Херсонські області демонструють найбільшу кількість встановлення вітрових потужностей, нараховуючи 489 МВт та 439 МВт відповідно.

Встановлена потужність об'єктів ВДЕ за регіонами України, МВт, станом на 01.01.2020

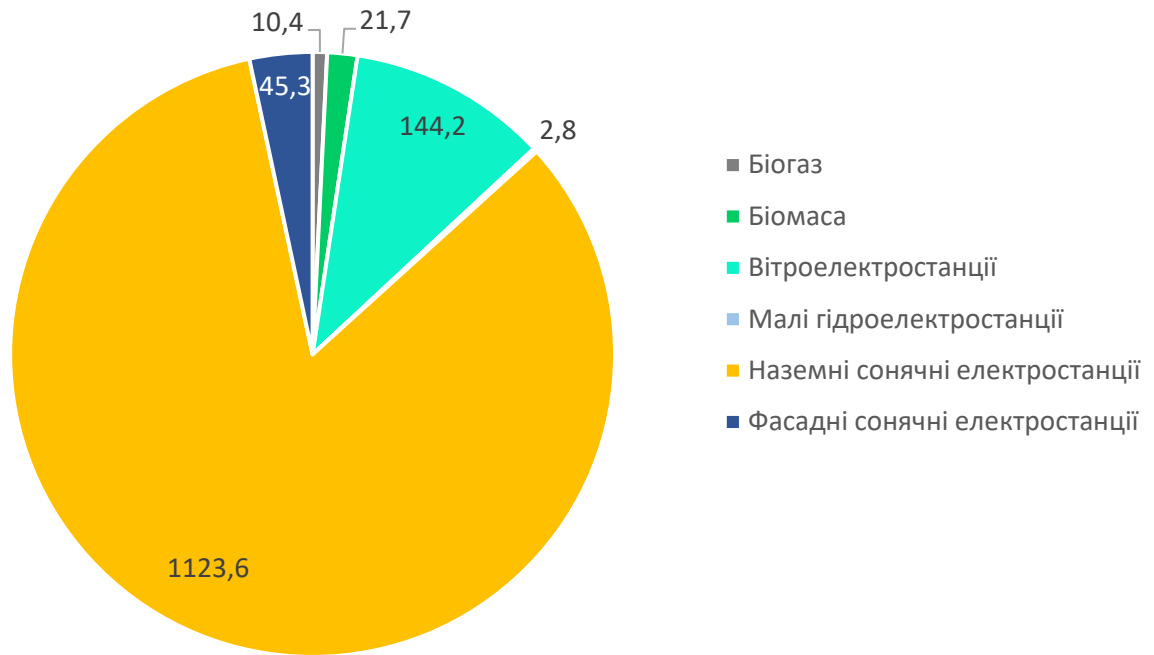

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Щодо окремо встановленої потужності по категоріям, згідно з НКРЕКП, більше всього було встановлено наземних сонячних станцій, а саме – 1123,6 МВт. Другу позицію зайняли вітроелектростанції, що на кінець 2020 року становили – 144,2 МВт потужності. Фасадні сонячні станції становлять 45,3 МВт, біомаса – 21,7 МВт та біогаз 10,4 МВт. Малі гідроелектростанції становлять 2,8 МВт.

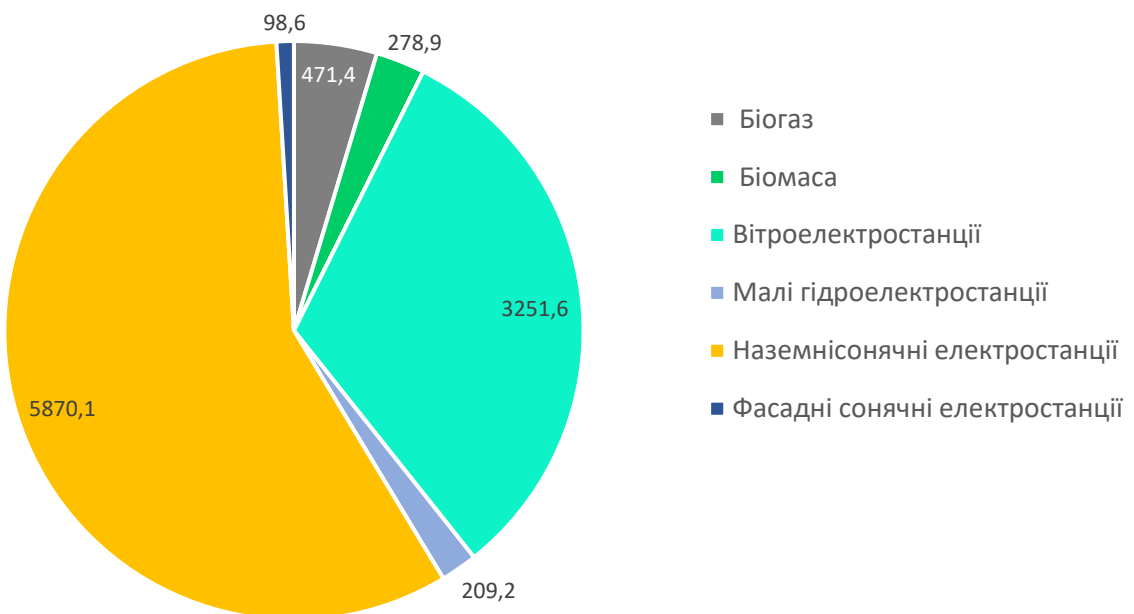
За виробництвом виробленої електроенергії за 2020 рік наземні сонячні станції мають найвищий показник, що становить 5870, млн кВт/год. Далі йдуть вітроелектростанції - 3251,6 млн кВт/год, біогаз – 471,4 млн кВт/год, біомаса – 278,9 млн кВт/год, малі гідроелектростанції – 209,2 млн. кВт/год та фасадні сонячні електростанції – 98,6 млн кВт/год.

Встановлена потужність по об'єктам ВДЕ у 2020 році, МВт

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Виробництво електроенергії у 2020 році, млн. кВт/год

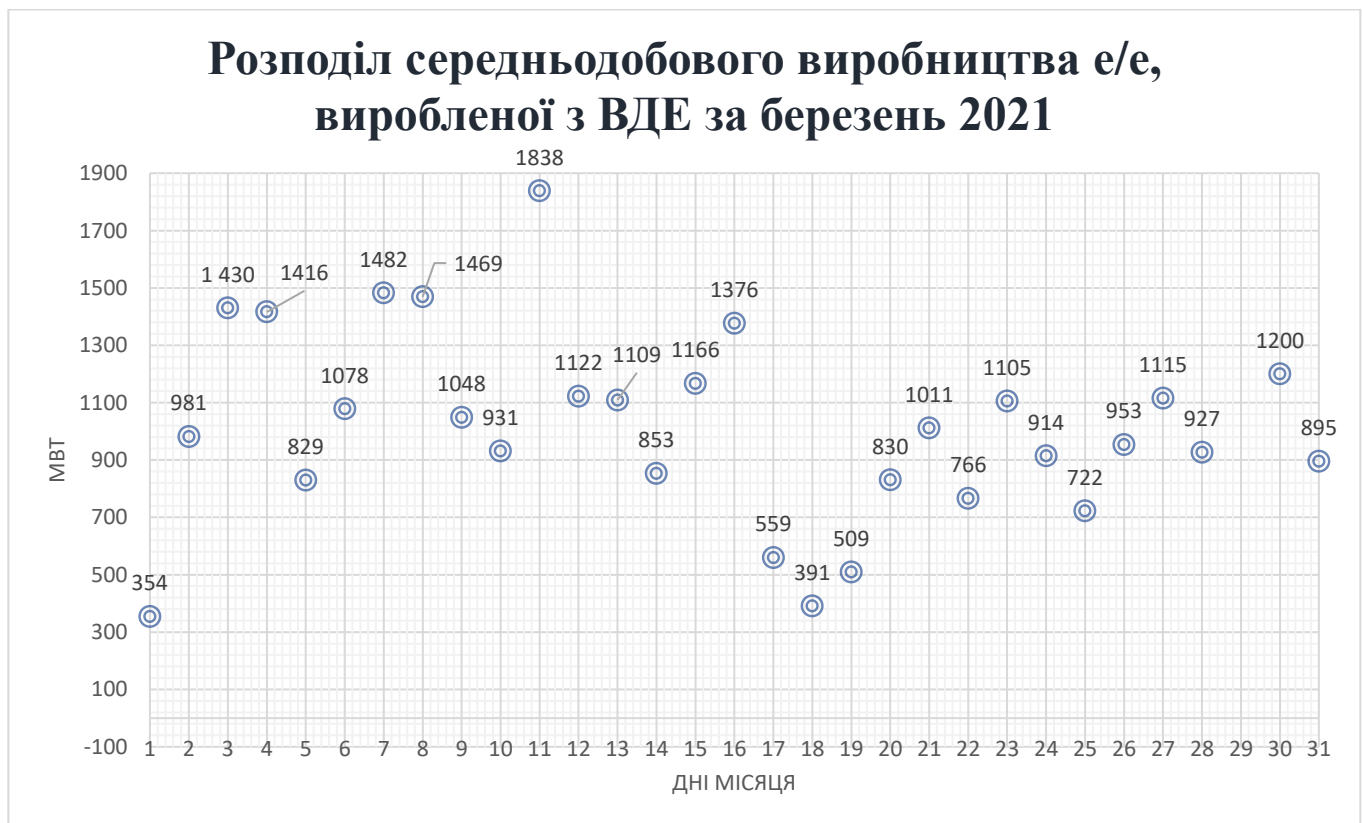

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Огляд частки ВДЕ в роботі енергосистеми за березень 2021 року

2,54% - частка ВДЕ генерації в загальному обсязі виробленої енергії об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України у березні 2021 року. Обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) за **перший тиждень березня** збільшилися на **5,7%** в порівнянні з останнім тижнем лютого – з **26,3** до **27,8** млн кВт/год. 56,4% від загального обсягу виробили СЕС (125,2 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 9,2 млн кВт/год (1 березня) до 40 млн кВт/год (3 березня).¹ За **другий тиждень березня** виробництво електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) збільшилося на **7,8%** у порівнянні з минулим тижнем – з **28** до **30,8** млн кВт/год. 58% від загального обсягу з 9 по 14 березня виробили СЕС (107 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 22 млн кВт/год (14 березня) до 48,3 млн кВт/год (11 березня).²

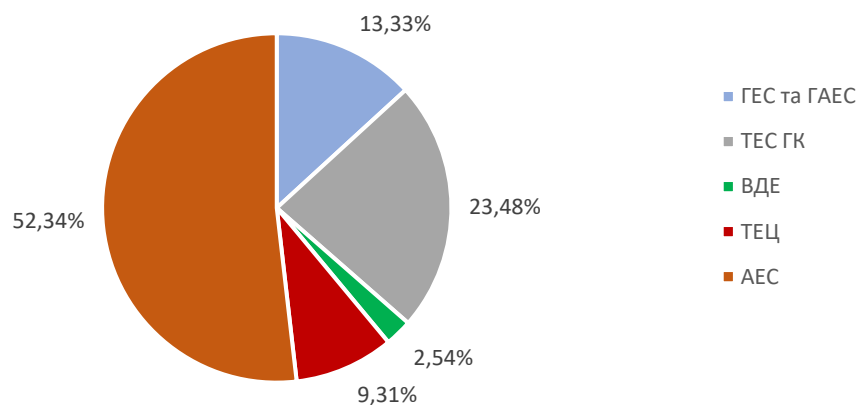
Джерело: <https://ua.energy/peredacha-i-dyspetcheryzatsiya/dyspetcherska-informatsiya/roboata-oes-ukrayiny-za-tyzhden/>

¹ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosystemy-protyagom-1-8-bereznya-2021-roku/>

² <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosystemy-protyagom-9-14-bereznya-2021-roku/>

За третій тиждень березня обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) зменшилися на **32,2%** у порівнянні з минулим тижнем – з **30,8** до **20,9** млн кВт/год. 57,2% від загального обсягу виробили СЕС (83,6 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 11,9 млн кВт/год (18 березня) до 37 млн кВт/год (16 березня).³ **За четвертий тиждень березня** обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) збільшилися на **13,4%** у порівнянні з минулим тижнем - з **160** до **181,6** млн кВт/год. 73,2% від загального обсягу виробили СЕС (132,9 млн кВт/год).⁴

Структура генерації ОЕС за березень 2021

Джерело: <https://ua.energy/peredacha-i-dyspetcheryzatsiya/dyspetcherska-informatsiya/robota-oes-ukrayiny-za-tyzhden/>

Інформація про обмеження генерації Укренерго за березень 2021

Нагадаємо, що з 1 січня 2021 року набрали чинності зміни до Правил ринку, які були внесені постановою НКРЕКП №2818 від 30 грудня 2020 року. Відповідно до них передбачено компенсацію за невідпущену в результаті диспетчерського обмеження електроенергію з ВДЕ лише тим виробникам, які приєдналися до публічного договору на зменшення навантаження та підключені до Системи керування обмеженнями ВДЕ (СКО ВДЕ), а також виконали всі вимоги, щодо передачі телевимірів, подачі пропозицій на розвантаження тощо.

Укренерго наголошує про зобов'язання ВДЕ підключитися до СКО та виконати всі вимоги Правил ринку. Адже впродовж весняно-літнього періоду, температура повітря, як і генерація СЕС та ВЕС, буде збільшуватися, а рівень споживання зменшуватися. Тому надалі все частіше будуть виникати передумови для обмеження генерації ВДЕ.

³ <https://ua.energy/zagalni-novyny/robota-energosityemy-protyagom-15-21-bereznya-2021-roku/>

⁴ <https://ua.energy/zagalni-novyny/robota-energosityemy-protyagom-22-28-bereznya-2021-roku/>

Загальний обсяг виробництва е/е за березень з ВДЕ склав **30379 МВт**, а обсяг обмеження - **1154 МВт (3,8%)**.

У **четвер, 11 березня**, в енергосистемі спостерігався значний профіцит електроенергії. У цей день після ранкового максимуму споживання в ОЕС України станом на 9:30 складало 20,8 ГВт. Станом на 12:30 споживання знизилось до 19,5 ГВт. У той же момент (о 12:30) **навантаження ВДЕ досягло свого піку та становило 4,46 ГВт**, що практично вдвічі більше, ніж минулої доби на ту саму годину (2,35 ГВт). Для забезпечення меж операційної безпеки енергосистеми з 12:30 до 14:00 **було віддано команди на розвантаження СЕС та ВЕС сумарно на величину 400 МВт**.⁵

У **неділю, 28 березня**, в енергосистемі спостерігався значний профіцит електроенергії при надзвичайно низькому рівні споживання. Показник профіциту за добу складав до 25 млн кВт/год. При цьому споживання 28 березня склало 377 млн кВт/год, що є найнижчим показником за весь 2021 рік. Також в цей день зафіксовано рекорд виробництва електроенергії на АЕС — 63,5% від добового обсягу (239,8 млн кВт/год з 377 млн кВт/год). Диспетчерським центром НЕК «Укренерго» з 11:34 до 15:37 **тричі було віддано команди на розвантаження СЕС та ВЕС сумарно на величину близько 754 МВт**, з яких лише для 254 МВт була можливість віддати команди через Систему керування обмеженнями (СКО) ВДЕ, з якої, відповідно до Правил ринку, беруться дані для компенсації цих обмежень виробникам.⁶

Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ

10 червня 2020 року між Урядом України та галузевими асоціаціями у сфері ВДЕ (Європейсько-українське енергетичне агентство та Українська вітроенергетична асоціація) було підписано меморандум.

Станом на 10 квітня 2021 року буде 10 місяців від моменту підписання Меморандуму про Взаєморозуміння між Урядом України галузевими асоціаціями в секторі ВДЕ та 8 місяців з моменту набрання чинності Закону України №810-ІХ, щодо зниження «зелених» тарифів для виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ).

⁵ <https://ua.energy/zagalni-novyny/robota-energosystemy-protyagom-9-14-bereznaya-2021-roku/>

⁶ <https://ua.energy/zagalni-novyny/robota-energosystemy-protyagom-22-28-bereznaya-2021-roku/>

Нижче наведено перелік зобов'язань, що бере на себе держава Україна, окрім зниження «зеленого» тарифу.

Реєстрація і підтримка Урядового законопроекту та підтримка його під час проходження слухань у профільному комітеті ВРУ.	Закон України 810-ІХ було прийнято більшістю народних депутатів у ВРУ 21 липня 2020 року. ⁷
Надання права ДП «Гарантованому покупцю» на здійснення продажу електричної енергії, виробленої з ВДЕ на аукціонах за двосторонніми договорами	З жовтня 2020 року, ДП «Гарантований покупець» отримав таке право та здійснює відповідні операції з продажу. Гарантований покупець у лютому 2021 продав за результатами торгів «зеленою» електроенергією на біржі, 177 520 МВт/год, що склало 3% від усього об'єму е/е, яку продає гарантований покупець. ⁸
Вдосконалення процедури організації і проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки	Прийнято в Законі України № 810-ІХ.
Стабілізаційне застереження	Закону України № 810-ІХ включає, проте в Законі України «Про режим іноземного інвестування» додано, що можуть відбуватися зміни податкового регулювання.
100% оплата виробникам е/е з ВДЕ, що мали настати з 01 серпня 2020 року.	Поточні платежі: січень 93 %, лютий 90%, березень (20 діб) 89%. ⁹
Погашення наявної заборгованості 22,4 млрд грн що накопичилась за період до 01 серпня 2020 року перед виробниками е/е з ВДЕ. Графік погашення передбачено в Меморандумі про Взаєморозуміння: 40 % у 4 кварталі 2020 року; по 15 % відсотків щокварталу впродовж 2021 року.	Станом на 31 березня, Гарантований покупець сплатив за електроенергію за «зеленим» тарифом за 2020 рік 1,5 млрд грн. Таким чином, загалом було сплачено 4,625 млрд грн із 22,4 млрд грн (біля 21%, але згідно зобов'язань за Меморандумом має бути 55% до кінця березня 2021 р.) 1 квітня 2021 року НКРЕКП ухвалило рішення щодо підписання договорів про заходи щодо забезпечення виконання зобов'язань за договорами про погашення заборгованості. Відтепер НКРЕКП зобов'язана буде забезпечити покриття витрат на погашення зобов'язань НЕК «УКРЕНЕРГО», передбачених кредитними договорами за рахунок тарифу на передачу електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО».
Розробка та впровадження механізму компенсації виробникам за невикористану електричну енергію з ВДЕ.	Прийнято Регулятором відповідні Зміни до Правил Ринку щодо такої компенсації, що набрали чинності з 17 листопада 2020. ¹⁰ Неврегульованим залишилося питання компенсації за період з листопада 2019 до грудня 2020 року.
Підвищення тарифу за послуги передачі е/е ПрАТ «НЕК «Укренерго» на достатній рівень.	Чинний механізм підтримки ВДЕ в Україні здійснюється за рахунок тарифу на передачу електричної енергії Оператора системи передачі (ОСП)

⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810-20#Text>

⁸ <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=609>

⁹ <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=342>

¹⁰ <https://www.nerc.gov.ua/index.php?id=55949&find>

	<p>– НЕК Укренерго. Діючий тариф 293,93 грн/МВт-год без ПДВ. На 10 березня НКРЕКП заплановано засідання щодо прийняття Постанови про підняття тарифу до розміру 300,60 грн/МВт-год без ПДВ;</p> <p>За результатами проведених НЕК «УКРЕНЕРГО» розрахунків тариф на послуги з передачі електричної енергії на 2021 рік з 01.04.2021 мав би становити 414,66 грн за МВт/год.¹¹</p>
Компенсація 20% «зеленого» тарифу з Державного Бюджету	Не передбачено відповідної норми витрат в Держбюджеті 2021.
Право виробників е/е з ВДЕ виходити з балансуєної групи Гарантованого покупця	Пропозиції до Законопроекту надіслано ЄУЕА до Міністерства енергетики України у жовтні 2020 року. Новин про розгляд пропозицій та самого Законопроекту поки не оприлюднено.
Стимулювання систем балансування і накопичення енергії	В. о. Міністра Енергетики України, Юрій Вітренко проводив нараду з учасниками ринку щодо стимулювання будівництва балансуєних потужностей, зробивши акцент на саме ринкових механізмах стимулювання. <p>Конкурсу досі не оголошено.</p> <p>Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 677 про затвердження Порядку проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом 12 . Планується допрацювати умови проведення такого конкурсу та внести зміни до діючого порядку проведення конкурсу. НЕК «Укренерго» надало до Міненерго для опрацювання пропозиції щодо проведення конкурсу на обсяг затребуваних генеруючих потужностей 500 МВт. Зареєстровано Законопроект №3657 від 15.06.2020, який удосконалює порядок проведення конкурсу.¹³</p>
Проведення аукціонів з розподілу квот підтримки ВДЕ до кінця 2020 року	В. о. Міністра Енергетики України, Юрій Вітренко, в останніх публічних заявах та інтерв'ю не висловлював підтримки якнайшвидшому проведенню аукціонів. Нагадаємо, що попередня в.о. Міністра енергетики України, Ольга Буславець презентувала 03.12.2020 (Поки ще не затверджені Кабінетом Міністрів України) річні квоти підтримки та графік проведення аукціонів. Див. TYT на 9 стор.

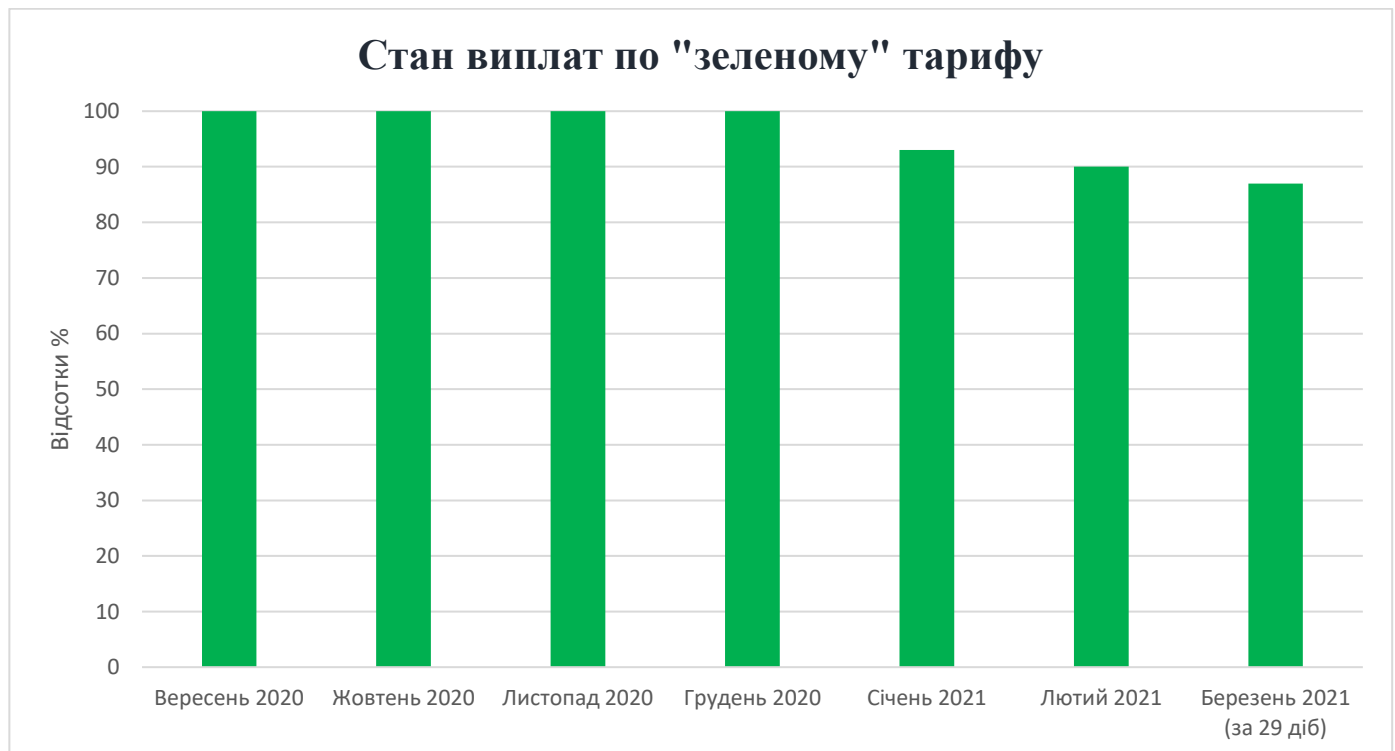
¹¹ https://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Materialy_zasidan/2021/berezen/10.03.2021/p12_10-03-21.pdf

¹² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/677-2019-%D0%BF#Text>

¹³ https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69137

Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом» станом на 2 квітня 2021

Станом на 2 квітня 2021 року ДП «Гарантований покупець» сплатив **всього 29,4 млрд грн** за «зеленим» тарифом. Наразі рівень оплати за лютий становить 90% і 87% за березень (29 діб). Середній рівень оплати від початку року – 90% (за перші три місяця 2021).

Джерело: <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=342>

Конституційне провадження проти ВДЕ

З останніх новин, 27 березня 2021 року, Президент України скасував Укази про призначення судді Касмініна, що розглядав справу про «зелені» тарифи. Таким чином лишається не визначеним, після призначення нового судді, чи справу почнуть розглядати спочатку, чи продовжать виходячи із наявних напрацювань.

Нагадаємо, що 47 народних депутатів України 17.07.2020 звернулись до Конституційного Суду про визнання неконституційними законодавчі положення Закону України № 555-IV «Про альтернативні джерела енергії» від 20 лютого 2003 року та Закону України № 2019-VIII «Про ринок електричної енергії» від 13 квітня 2017 року. На думку народних депутатів, при прийнятті закону «Про альтернативні джерела енергії», Верховна Рада вийшла за межі своїх повноважень, втрутившись у

сферу конституційних повноважень виконавчої гілки влади, безальтернативно встановивши коефіцієнти та механізми розрахунку “зеленого” тарифу, чим позбавила виконавчу владу його дискреції та повноважень його змінювати. Таким чином, з’явилась загроза визнання “зеленого” тарифу в Україні неконституційним та його відміни.¹⁴

Хронологія розгляду та роль галузевих асоціацій, включаючи ЄУЕА, висвітлена в Щомісячному моніторингу галузі ВДЕ від 05 жовтня 2020.¹⁵

2 листопада відбулася експертна дискусія на тему: «Конституційне провадження проти ВДЕ: український феномен».¹⁶ Підсумки ключових тез експертів описані в Щомісячному моніторингу галузі ВДЕ від 09 листопада 2020.¹⁷

8 грудня 2020 року Європейсько-українське енергетичне агентство отримало Листа від Керівника Апарату Офісу Президента України стосовно конституційного подання 47 народних депутатів України. Голова держави, зокрема, зазначає, що оспорювані положення законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії» визначають засади встановлення «зеленого» тарифу з метою стимулювання розвитку альтернативних джерел енергії, і наголошує, що розвиток альтернативної енергетики, у тому числі шляхом його економічного стимулювання, є питанням енергетичної безпеки.

У позиції Президента України на підставі аналізу положень Конституції України та юридичних позицій Конституційного Суду України робиться висновок, що підстав для визнання неконституційними положень законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії», немає.¹⁸

17 грудня 2020 року Велика палата Суду завершила дослідження матеріалів справи на відкритій частині пленарного засідання та перейшла до закритої частини пленарного засідання для ухвалення рішення. Розгляд справи буде продовжено на одному з наступних пленарних засідань.¹⁹

¹⁴ http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/3_332_2020.pdf

¹⁵ https://euea-energyagency.org/wp-content/uploads/2020/10/SHHomisyachnyy-monitoryng-VDE_05.10.2020-1.pdf

¹⁶ https://www.youtube.com/watch?v=BoUwHuEWDcw&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3Qp7wwMglxTmL4swYd2ThQKkYlQbIM3HtOWZupMu_RBJZ40cQRNdHsEaE

¹⁷ <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/novyny-rynku/shhomisyachnyj-monitoryng-galuzi-vde-v-ukrayini/>

¹⁸ <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/dosyagnennya-ta-diyalnist-yeuea/yeuea-otrymalo-vidpovid-na-svij-lyst-vid-kerivnyka-apatu-ofisu-prezydenta-ukrayiny/>

¹⁹ <http://www.ccu.gov.ua/novyna/17-grudnya-poryadok-dennyj-zasidan-ksu-zatverdzenyy-rezultaty-rozglyadu-sprav>

Середньозважені ціни РДН (ринок “на добу наперед”) по ОЕС (об’єднана енергетична система) України за березень 2021

Середньозважена ціна е/є за березень РДН по ОЕС України становила **1326,48 грн за МВт/год.**²⁰

Законодавчі ініціативи за березень 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ

Підсумки змін законодавчих та нормативних ініціатив за першу і другу половину березня 2021 року підготовано Енергетичним радником ЄУЕА – [IMEPOWER](https://imepower.com).

Перша половина березня (1 - 15): <https://cutt.ly/EcIgKsI>

Друга половина березня (16 - 31): <https://cutt.ly/ZcLvDLp>

²⁰ <https://www.oree.com.ua/index.php/indexes>

Європейсько-українське
енергетичне агентство
European-Ukrainian Energy Agency

Volodymyrska str., 61 b, 2nd floor,
Kyiv 01033, Ukraine
Tel. +38 091 331 00 10
office@euea-energyagency.org
www.euea-energyagency.org

КИЇВ - 2021